

FØDSELSDAGSSELSKAPET

av Harold Pinter

NB Kana
Depotbiblioteket

www.nordlandteater.no

NORDLAND TEATER

- skaper rot i nordnorsk virkelighet -

"Vi er ikke sporløse. Vi drar et kjølvann etter oss som aldri lukker seg helt, en flenge i tiden vi så møysommelig legger bak oss."

fra Halvbroren av
Lars Saaby Christensen.

Kjære publikum!

Etter 2. verdenskrig rystes kloden: De parter som med stor oppofrelse og i alliert felleskap befri verden for nazismen, splittes bittert til kald krig og kapprusting. Jernteppet deler Europa i to. Ideologier står nådeløst mot hverandre i kamp om verdenshegemoniet.

Charlie Chaplin blir en trussel for USAs sikkerhet, Thomas Masaryk stemples som landsforræder av Sovjetregimet som legger sin labb over Tsjekkoslovakia. Det absurde er blitt virkelighet.

Mot denne bakgrunnen vokser det fram en type kunstnere med et nytt formspråk: Verden kan ikke forstås lineært og med konsekvenslogikk lenger. Gamle normer og litterære konvensjoner smadres: For å forstå og bekjempe den kollektive idiotien, må bruken av språket, oppbyggingen av en historie og dikteriske virkemidler, stå i steil formkontrast til maktspråket.

Kraftige stemmer fra Latin-Amerika som Garcia Marquez og Octavio Paz skaper den magiske realismen – de forteller fantastiske historier med uvanlige grep; tids- og stedsenhet oppheves; engler daler ned i skjul.

I Europa går folk som Beckett, Ionesco, Grass og Pinter ennå et skritt videre. I teater og romankunst introduseres den absurde realismen; To mennesker møtes, de syns begge det er noe kjent ved den andre, men kan ikke for sitt bare liv komme på hvor de har møtt hverandre før. I nesten to timer anstrenger de hverandres hukommelse. Summen av det de klarer å huske, fører til erkjennelsen: De må simpelthen være gift med hverandre!

Slik beskrives den nye tid og dens mennesker. Kveldens dramatikker står sentralt i denne tradisjonen. I femti år har dette usedvanlige mennesket fortalt sine usedvanlige historier. Hans personer bærer på tunge hemmeligheter, dukker opp fra ingensteder til miljøer som slettes ikke trenger deres besøk. Også smeller det. Eller ikke.

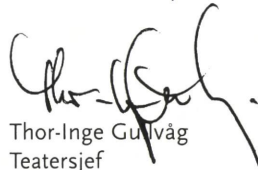
Pinter har aldri villet utdype dramatikken sin, derfor er "Pinterdetektivisme" blitt en stor litterær idrettsgren: Hvem er de? Hva betyr det? Hva handler det om?

Pinter ber oss bare om å møte personene med sanseapparat, utstrakte tentakler og intellektuell åpenhet.

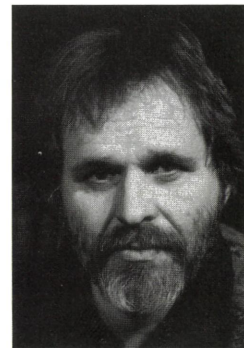
Kanskje det.

Pinters univers er i alle fall enklere å begripe enn det store som vi alle tasser rundt i...

Velkommen til spennende forestilling!

Thor-Inge Gulvåg
Teatersjef

Hitchcock – thriller med rett pausering

Høegh om Pinter

Ketil Høegh vender tilbake til Nordland Teater etter 15 år, ikke som skuespiller denne gang, men som instruktør. Vi ba han ut på Kinarestaurant:

Hva er det som er så spesielt med Harold Pinter?

Helt siden jeg begynte å lese Pinter på Teaterskolen har jeg latt meg fascinere av dramatikken hans. Jeg har sett et par gode Pinter-oppsetninger, men aldri spilt Pinter sjøl. For skuespillere flest er det en drøm å få spille Pinter. Kanskje fordi mulighetene er så enorme. Den i utgangspunktet enkle teksten er bare toppen av isfjellet. Under ligger det et hav av valg.

"Fødselsdagselskapet" kan like godt leses som en komedie om frykt og trusler, som en tragedie om maktesløshet, eller som et idé-drama om skyld og soning. – Eller kanskje noe helt annet?

Man kan ikke beskyldte forfatteren for å være særlig tydelig?

Pinter er en mester på tvetydighet. Det er fascinerende å se hvordan en intetsigende dagligdags tale kan bli morsom, så skremmende, truende og direkte livsfarlig. Se hvordan han benytter en i utgangspunktet morsom og ufarlig leketromme, til noe som kan oppfattes som et torturedskap.

Jeg tror det er viktig å bevare tvetydigheten, men vi i teateret må alltid være klar over hva vi skjuler. Våre bakgrunnshistorier for figurene i stykket må være helhetlig og logiske. Hvem er de, hva vil de, hvorfor kommer de, hvor har de vært...

- Tvetydigheten må ikke bety at vi ikke vet.

Men Pinter har ikke gjort det enkelt for oss. Han er ikke særlig taletrengt om sin dramatik.

Nei, tvert imot. I en anekdote forteller den kjente dramatikerens Allan Ayckborn at han som ung skuespiller hadde en rolle i nettopp "Fødselsdagselskapet". Da han en dag tilfeldig traff på Pinter, spurte han om bakgrunnen til sin karakter. – Mind your own business, var svaret han fikk.

Pinter har aldri villet si noe om stykkene eller figurene sine. Dog har han uttalt at Peteys setning i slutten av "Fødselsdagselskapet": "Stan, ikkje la dem bestemme over dæ", er en av de viktigste linjene han har skrevet. Å miste muligheten til å velge, er å miste friheten.

Mon tro det er derfor Pinter ikke har villet kommentere sin dramatik. For nettopp å gi både teaterfolk og publikum muligheten til sjøl å tolke sin opplevelser. Ikke la noen bestemme hva som er sant!

Men på et område legger Pinter sterke føringer i sin dramatik. Nemlig sine pause-plasseringer i sceneanvisningene! Noe som til og med har medført et eget begrep i teatret; Pinter-pauser. De er nøye skrevet inn på steder som i utgangspunktet kan virke u-logisk og helt uforståelig. Men etter hvert som vi arbeider med stykket, avdekker vi viktigheten av dem og ser klokskapen i deres plassering. I denne oppsetningen har vi valgt å følge alle Pinters pause-anvisninger.

Den kjente engelske instruktøren Sir Peter Hall iscenesatte en gang et Pinter-stykke. Forfatteren hadde overvært en prøve og ringte opp Hall for å gjøre en omskriving: "Side 27, kutt sceneanvisningen Pause"

I mange sammenhenger blir Pinter kalt for absurdist, enig?

Absurdist, jeg vet ikke om det er en merkelapp som jeg liker. For bak den i utgangspunktet merkelige handlingen i "Fødselsdags-selskapet", skjult i figurenes bakgrunnshistorier, finnes det alltid en troverdighet, et gjenkjennelig mønster i en menneskelig væremåte. Tvetydighet kan kanskje oppfattes absurd, men bak denne er personenes handlinger og mål fullstendig logiske.

Det er utrolig spennende og utfordrende for både skuespillere og instruktør å gå inn i dette Pinter-universet og forsøke å legge dette puslespillet.

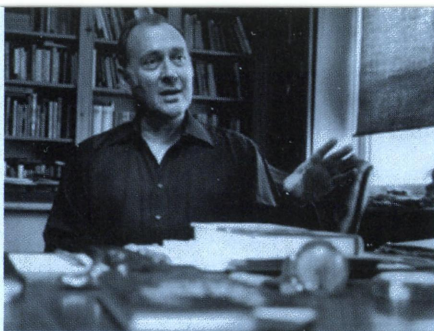
– Forhåpentligvis også for publikum!

La meg minne om hva den kjente filmskaperen Orson Welles uttalte om stykket:

Pinters "Fødselsdags-selskapet" er som en Hitchcock-thriller av fin årgang, som har blitt redigert av ei skjeløyd studiovakt med gressklipper.

God fornøyelse!

Harold Pinter er født 1930 i Hackney i nærheten av Londons østkant. Hans far var jødisk skredder. Hans gjennombrudd som dramatiker kom med *The Birthday Party* og *The Caretaker*. *The Birthday Party* er Pinters første helafstens stykke, men ble slaktet av kritikerne da det ble satt opp for første gang på West End. Senere ble det sendt på TV og sett av 11 millioner!

Pinter er en av vår tids mest respekterte og markante dramatikere. Han har over 30 teaterstykker, 20 filmmanus, en omfattende mengde manus for radio og fjernsyn bak seg, og har utgitt flere diktsamlinger. *The Caretaker*, *The Homecoming* og *The Betrayal* er hans mest kjente skuespill. Som filmmanusforfatter

Teaterstykker

The Room (1957)
The Birthday Party (1957)
The dumb Waiter (1957)
A slight Ache (1958)
The Hothouse (1958)
The Caretaker (1959)
Sketches (1959)
A Night out (1959)
Night School (1969)
The Dwarfs (1960)
The Collection (1961)

The Lover (1962)
Tea Party (1964)
The Homecoming (1964)
The Basement (1966)
Landscape (1967)
Silence (1968)
Sketch (1969)
Old Times (1970)
Monologue (1972)
No Man's Land (1974)
Betrayal (1978)

er det med *The Servant*, *The French Lieutenant's Woman* og *The Comfort of Strangers* han har hatt suksess. Han har også bearbeidet Kafkas *The Trial*/ *Proessen* for film.

I Norge er Pinters stykker spilt en hel del. Fødselsdagsselskapet er satt opp tre ganger før; ved Rogaland Teater i 1984, på Hålogaland Teater i 1986 og i fjor av friteteatergruppen Kraftlaget i Oslo.

Han ble i 1966 gjort til CBE (Commandor of the British Empire), men da John Major ville adle ham nektet han å ta imot. I 1996 fikk han Lawrence Olivier Award for sin innsats for teater.

Harold Pinter er en av Europas viktige samfunnskritikere. Siden Chiles president Allende ble myrdet i 1973 har Pinter vært engasjert i menneskerettighetssaker. Han var sterkt imot krigen på Balkan, Gulfkrigen, og nå sist mot USA og Storbritannias krig mot, og okkupasjon av, Irak. Om sistnevnte har han uttalt "at USA's stupide jakt på verdensherredømme må avsløres og bekjempes. Verden har ikke opplevd farligere regime siden Adolf Hitler".

Family Voices (1980)
Other Places (1982)
Sketch (1983)
One for the Road (1984)
Mountain Language (1988)
The new World Order (1991)
Party Time (1991)
Moonlight (1993)
Ashes to Ashes (1996)
Celebration (1999)
Sketch (2002)

- utdrag av Pinters biografi

God bless America

Here they go again,
The Yanks in their armoured parade
Chanting their ballads of joy
As they gallop across the big world
Praising America's God.

utdrag av dikt
Harold Pinter January 2003

*"Å gi er saligere enn å ta
imot. De barmhjertiges og
boksernes motto".*

H. Pinter

Democracy

There's no escape.
The big pricks are out.
They'll fuck everything in sight.
Watch your back.

Harold Pinter February 2003

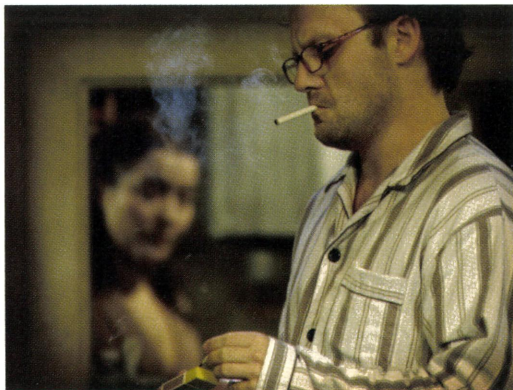
Fødselsdagsselskapet

Av **Harold Pinter**

Original tittel The Birthday Party

Oversatt av Ragnar Olsen og Ola Mourn

Petey	Stein Elvestad
Meg	Maja Zakariassen
Stanley	Gudmund Gulljord
Lulu	Marie Liland Kristensen
Goldberg	Eirik Junge Eliassen
McCann	Kristian Winther

Regi Ketil Høegh

Scenografi Sissel A Heien

Lysdesign Nils Chr. Hansen

Kostymer Sissel A Heien / Kari-Britt Nilsen

Inspisient/produsent Wenche Bakken

Scenemester/lydproduksjon Ronny Klausen

Produksjonsansvarlig kosymer Kari-Britt Nilsen

Rekvisitør Sissel A Heien

Sufflør Kristian Granheim

Smed Halgeir Sandvær

Snekker Harry Sørensen

Turnéplanlegger Isabella Flått

Markedskonsulent Kjersti M Berg

Markedsføring og informasjon Guro Store

Produksjonssjef Per Rasmussen

Musikk Chopin: Etudes op. 25 No. 11 a-moll; Lento-Allegro Con Brio.

Premiere Småscena 1. oktober 2003.

Forestillingen varer 1 time 30 minutter uten pause.
Fotografering og lydopptak i salongen er ikke tillatt.
Forlag Nordiska Strakosch Teaterforlaget.

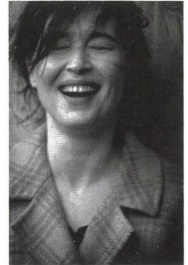
Ketil Høegh – regi

Ketil gikk ut fra Statens Teaterhøgskole i 1982, og har siden 1991 vært fast ansatt ved Hålogaland Teater i Tromsø. Der har han gjort en rekke større roller. Han har tidligere jobbet ved Nordland Teater mellom 1982-87 og ved Rogaland Teater. Ketil har også jobbet i to år for NRK Drama, der han blant annet har vært med i Offshore. Med "Fødselsdagssekket" gjør han sin regidebut.

Sissel Agathe Heien – scenografi

Sissel er scenograf, kostymedesigner og kunstmaler. Hun har hatt flere scenografi- og kostymedesignoppgaver for Nordland Teater. Blant annet hadde hun kostymedesign til vårens produksjon Brødrene Løvehjerte av Astrid Lindgren, og scenografi og kostymedesign til Unge Nordland-forestillingen "Svartbak" av Erik Smith-Meyer. Hun har tidligere hatt scenografioppgaver for Det Dær Teatret i Mo i Rana.

Nils Chr. Hansen – lysdesign

Nils har vært ansatt som lysmester ved Nordland Teater siden 1987. Han har hatt ansvar for lysdesign for de fleste forestillingene ved teatret. Tidligere har han arbeidet som lysmester på Chateau Neuf i Oslo. Nils har også hatt oppdrag for Statens Teaterhøgskole og Tip Toe i Mo i Rana.

Stein Elvestad er født i Tromsø og har bred erfaring fra teater, TV og film både som skuespiller, manusforfatter og scenograf. Stein skrev manus og spilte Heismann Hå for Barne-TV, han står også bak manus for spillefilmen "Svidd neger" der han også var ansvarlig for scenografi. Han vant Tromsøprisen for beste teaterforestilling i 2000 med "En gal manns dagbok". Stein skal senere i høst turnére på skoler i Rana-området med forestillingen "Kongssønnen og husmannssønnen" som Nordland Teater og Musikk i Nordland står bak.

Maja Zakariassen er født 1974 og kommer fra Sørfold. Hun har siden 1997 drevet friteatergruppen Uendelig Teater. Maja har sin utdanning fra Scuola Sperimetale i Italia. Under festspillene i Nord-Norge i 2001 var hun ungunstner og høstet strålende kritikker for sin forestilling "Feminine Forbrytelser". Maja har vært ved Nordland Teater siden 2001 og har blant annet spilt monologen "Marias Evangelium" av Terje Nordby som er på turné sammen med kveldens forestilling, og som skal spilles i Oslo i november.

Gudmund Gulljord er oppvokst i Bogen i Ofoten. Han har vært innom Hålogaland Teater og Totalteatret, og var en av de drivende kreftene i det legendariske kulturensemblet Rødbrusteatret. Han har vært med i flere filmer, blant annet kortfilmen "Norge på tvers" som han også skrev manus til. Gudmund kom til Nordland Teater i 2001 og har gjort flere større roller her. Han skal senere i høst turnére med forestillingen "Kongssønnen og husmannssønnen" sammen med Stein Elvestad.

Marie Liland Kristensen er oppvokst på Tverrlandet i Bodø. Hun har hatt suksess med Dario Fo-monologen "Vi har samme historie alle sammen" både på Festspillene i Nord-Norge og Vinterlysfestivalen. Etter Dramalinjen ved Mjølan vgs i 2001, kom Marie til Nordland Teater hvor hun har medvirket i blant annet "Rocky" og "Svartbak". Vi så henne sist som Kavring i "Brødrene Løvehjerte". Marie spiller senere i høst i "Solens sønn og månens datter" på skoler i Bodø-området.

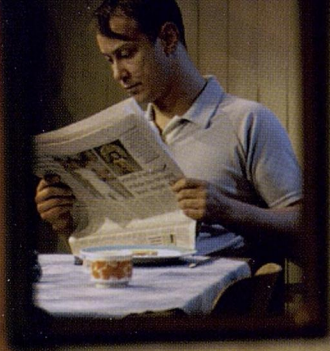

Eirik Junge Eliassen er født i Tromsø i 1969. Han hadde sin læretid ved Yövierrat-teatteri i Finland, og er gründer av Rødbrusteatret i Tromsø. Han har blant annet jobbet ved Den Nationale Scene i Bergen, Hålogaland Teater, Bergen Komedia Teater og for TV. Eirik kom til Nordland Teater i 1996 og har siden den gang gjort en rekke roller, blant annet den krevende Dario Fo-monologen "Tigern" som skal vises i Oslo i november. Eirik spiller Peder i "Svidd Neger" og ble nominert til Amandapris for beste mannlige hovedrolle i 2003.

Kristian Winther ble født i Bodø i 1974 og flyttet i ekstreng ung alder til Røst før foreldrene tok til vett og flyttet til Straumen i Sørfold. Han startet sin gryende karriere ved musikk/drama-linjen på Ringerike Folkehøgskole. Jobbet i ett år som skuespiller ved teater-E. Han har 3 1/2 års utdanning ved Akademi for Figurteater i Fredrikstad, og har i ettertid jobbet med musikk, teater og TV av ymse slag. Kristian har vært trubadur, og har den høgt ansette rap-gruppen Lættøll, samt enmannsgruppa Substitute for Nugatti som fritidssysself.

07659

Kommer på Nordland Teater

Med på turné i høst:

Marias Evangelium

11/10 Fauske Kirke kl 20:00

14/10 Ramberg Samfunnshus kl 19:30

30/10 Vega Skolens Aula kl 19:30

2/11 Sandnessjøen Kirke kl 12:30

Guds første skapelse

6/10 Bodø Kretsfengsel

14/10 Ramberg Samfunnshus kl 20:45

21/10 Lødingen Brygga Hotell kl 22:00

29/10 Møsjøen Kulturverkstedet kl 21:15

30/10 Vega Skolens Aula kl 20:45

Regionteaterfestival i Oslo på Torshovteatret 12.-15. november 2003

Nationalteatret har invitert Regionteatrene til Oslo. Nordland Teater deltar sammen med Teatret Vårt fra Molde og Den Nationale Scene fra Bergen. Vi deltar med følgende forestillinger:

Marias Evangelium av Terje Nordby med Maja Zakariassen

Guds første skapelse av og med Kristian Winther

Tigern av Dario Fo med Eirik Junge Eliassen

På skoler i Rana-området i november og desember 2003

Kongssønnen og husmannssønnen – et nordnorsk eventyr etter O. T. Olsen

Musikk av Bodvar D. Moe. Med Gudmund Gulljord og Stein Elvestad

I samarbeid med Musikk i Nordland

På skoler i Bodø-området i november og desember 2003

Solens sønn og månens datter – et samisk sagn

Med Marie Liland Kristensen. I samarbeid med Musikk i Nordland

Vinterlysfestival i Mo i Rana 11.-15. februar 2004

Nordland Teater presenterer den 4. Vinterlysfestivalen!

Kammerteaterfestival der et bredt spekter av nasjonal og internasjonal scenekunst vises ute og inne for barn og voksne. Glitrende åpningsseremoni og rampete opptog i byen sammen med Mjølän videregående skole.

Utgitt av Nordland Teater

Ansvarlig utgiver Thor-Inge Gullvåg

Redaksjon Guro Store, Wenche Bakken,

Ketil Høegh, Stein Elvestad og Kjersti Berg

Foto Malin Arnesson

Foto Pinter-portrett Martin Rosenbaum

Grafisk form www.visuelldesign.no

Trykk Xpresstrykk

Opplag 3000 stk

Depotbiblioteket

04sd 07 659

Vil du bli teatervenn?

Kontakt oss på telefon 75 13 48 48 eller

e-post marked@nordlandteater.no

www.nordlandteater.no

NORDLAND TEATER

- skaper rot i nordnorsk virkelighet -

